

igényelne túlmagas költségeket, minthogy a földek művelésre alkalmatlanok.²³

Ezekben vázoltam főbb vonásaiban ezen első, inkább tájékoztató jellegű kiküldetés eredményeit s kérem Igazgató urat, hogy e jelentésemet tudomásul venni kegyeskedjék. Egyben hálás köszönetet mondok a kiküldetésben megnyilvánult bizalomért, melynek tőlem telhetőleg igyekeztem meg is felelni.

liesse, wozu dasselbe durch seine speziellen Naturverhältnisse geradezu prädestiniert ist. Die diesbezüglichen Unterhandlungen könnten um so mehr in Angriff genommen werden, da der Ankauf eines entsprechenden Gebietskomplexes mit Hinsicht auf die Unkultivierbarkeit des Bodens kaum mit allzu grossen Kosten verbunden wäre.

Hiemit hätte ich in grossen Zügen über die Ergebnisse dieser ersten, gewissermassen Orientierungsexkursion berichtet und ersuche ich Herrn Direktor, diesen Bericht zur Kenntnis zu nehmen. Zugleich spreche ich meinen Dank aus für das Vertrauen, welches in der Entsendung zum Ausdruck kam, und welchem ich nach besten Kräften zu entsprechen trachtete.

Intézeti ügyek.

A Magyar Királyi Ornithologiai Központ GRÓF SERÉNYI BÉLA v. b. t. t., földművelésügyi m. kir. miniszter úr intézkedése folytán a Budapest II. kerületében, Debrői-út 15. sz. alatt fekvő m. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás és ampelologiai intézet negyedik pavillonjába költözött át. Intézetünk ez által nemcsak megfelelő helyiséget nyert, hanem fennmaradása is biztosított. Most már végleg az állami intézetek sorában van és szilárd talajon állva, végre saját fejlesztésén munkálkodhat. Az Intézet tagjai és munkatársai a Miniszter úr iránt, intézkedéséért mely hálára vannak kötelezve. Az Intézet az átköltözés által hozzájutott az élet és a maga fejlődésének három főtenyezőjéhez: világossághoz, levegőhöz és pormentességhez. Eddigi helyén mindhárom tényező csak részben volt meg. Szerény kezdetéből kiindulva, — a mely a Nemzeti Múzeumban elhelyezett két kiseszély szobából és egy lakásból állott, a II. nemzetközi ornithologiai kongresszus irodájának ideiglenes bitorzatával és HERMAN OTTÓ könyveivel — az Intézet mai szervezetével valóban fejlettnak mondható, a mely saját maga nevelte szakeroivel dolgozik és a külföldi szakkörök előtt is ügyelembe vétetik.

A danzigi „Westpreussischer Botanisch-Zoologischer Verein“ kebeléből 1911 július 2-ától 20-áig egy 29 férfi és 10 nőből álló kirándulócsoport indult a „Kelet kapujá"-ig, egészen Hercegovina szívébe. Az út Budapestet át vezetett és itt első sorban a Magyar Királyi Ornithologiai Központot érte a kirándulók megtisztelő látogatása. A kirándulók mindent nagy érdeklődéssel tekintettek meg, a mi németek részéről természetesen is. SCHENK adjunctus térképek és példányok alapján ismertette módszerünket és néhány elért eredményt és azon volt, hogy a nagy társaságot a sajnos szűk helyiségben kielégítse, a mi a kirándulás vezetőjének. DR. LAKOWITZ tanárnak nyomtatásban megjelent jelentése szerint sikerült is.

Instituts-Angelegenheiten.

Die Königl. Ungarische Ornithologische Centrale ist infolge Verfügung Sr. Exzellenz des Herrn königl. Ministers für Ackerbau, wirkl. Geheimrates BÉLA Grafen SERÉNYI, in den Pavillon IV des königl. ung. Ampelologischen Institutes in Budapest, II. Bezirk, Debrői-út 15, übersiedelt. Die Anstalt hat hiedurch nicht nur ein entsprechendes Lokal, sondern auch an Stabilität gewonnen. Sie erscheint nun in der Reihe der Staatsanstalten und kann nun auf festem Boden stehend, an ihrer eigenen Entwicklung arbeiten. Die Arbeiter der Anstalt sind dem Herrn Minister für seine Verfügung zu grösstem Danke verpflichtet. Die Anstalt gewann durch die Übersiedelung drei Hauptbedingungen für das Leben, mithin auch für ihr Prosperieren: Licht, Luft und möglichste Staubfreiheit. Alle drei Bedingungen waren in der bisherigen Unterkunft nur teilweise vorhanden. Aus sehr bescheidenen Anfängen (zwei kleine Zimmer einer Wohnung im Nationalmuseum, mit der provisorischen Möblierung der Kanzlei des II. Internationalen Ornithologischen Kongresses und den Büchern OTTO HERMANS) erscheint die Anstalt in ihrer heutigen Verfassung wirklich entwickelt, mit selbsterzogenen Kräften arbeitend und auch vor den Fachkreisen des Auslandes in Beachtung stehend.

Der Westpreussische Botanisch-Zoologische Verein in Danzig entsandte in der Zeit vom 2. bis 20. Juli 1911 aus seinem Schosse eine Gruppe von 29 Herren und Damen als Exkursionsgruppe zu den „Eingangspforten des Orients“, bis in die Herzegovina hinein. Die Fahrt führte über Budapest und hier wurde vor allem der Königl. Ung. Ornith. Centrale die Ehre eines Besuches zuteil. Herrn und Damen besichtigten alles mit grossem Interesse, wie das ja von Deutschen nicht anders zu erwarten ist. Adjunkt SCHENK erläuterte die Methode und einige gewonnene Resultate an der Hand von Karten und Belegen und trachtete die grosse Gesellschaft in der leider engen Lokalität zu befriedigen, was auch laut dem gedruckten Berichte des Führers der Exkursion, Prof. Dr. LAKOWITZ, gelungen ist.

Faj neve Name der Art	Lelöhely és dátum Fundort und Datum	Darabszám Anzahl	Adományozó neve Name des Gebers
<i>Anas strepera</i> L. ♂	Izsák 1911 jún. 1.	1	SCHENK JAKAB
„ <i>querquedula</i> L. ♂	Künszentmiklós 1911 máj. 28.	1	„ „
<i>Botaurus stellaris</i> L. ♀	Ürbő 1911 máj. 27.	1	„ „
<i>Numenius arcuatus</i> (L.) ♂	„ 1911 máj. 20.	1	„ „
<i>Limosa limosa</i> (L.) ♂ ♀	„ 1911 máj. 19.	2	„ „
<i>Totanus totanus</i> (L.) ♂ ♀	„ 1911 máj. 17. 26.	2	„ „
<i>Pavoncella pugnax</i> L. ♀	„ 1911 máj. 17. 28.	2	„ „
<i>Vanellus vanellus</i> (L.) ♂	„ 1911 máj. 20.	1	„ „
<i>Charadrius alexandrinus</i> L. ♂	Künszentmiklós 1911 máj. 27.	1	„ „
<i>Hydrochelidon leucoptera</i> (MEISS. et SCHINZ.) ♂ ad.	Ürbő 1911 máj. 26.	1	„ „
<i>Hydrochelidon nigra</i> (L.) ♂	„ 1911 máj. 29.	2	„ „
<i>Pica pica</i> (L.) ♀	„ 1911 máj. 14.	1	„ „
<i>Cerchneis vespertinus</i> (L.) ♂	„ 1911 máj. 16.	1	„ „
<i>Columba palumbus</i> L. ♀	Peszéri erdő 1911 máj. 21.	1	„ „
<i>Turtur turtur</i> (L.) ♀	„ „ 1911 máj. 21.	1	„ „
<i>Oriolus oriolus</i> (L.) ♀	„ „ 1911 máj. 21.	1	„ „
„ „	Ürbő 1911 máj. 26.	1	„ „
<i>Lanius collurio</i> L. ♂	„ 1911 máj. 26.	1	„ „
<i>Muscicapa grisola</i> L. ♀	„ 1911 máj. 16.	2	„ „
<i>Hypolais hypolais</i> L. ♂	„ 1911 máj. 26.	1	„ „
<i>Phylloscopus sibilator</i> BECHST. ♂	„ 1911 máj. 26.	1	„ „
<i>Calamodus schoenobaenus</i> (L.) ♂	„ 1911 máj. 26.	1	„ „
<i>Motacilla flava</i> L. ♂	„ 1911 máj. 15. 23.	2	„ „
<i>Anthus campestris</i> L.	Peszéri erdő 1911 máj. 21.	1	„ „
„ <i>trivialis</i> (L.)	„ „ 1911 máj. 22.	1	„ „
<i>Alauda arvensis</i> L. ♂	Ürbő 1911 máj. 20.	1	„ „
<i>Pratincola rubetra</i> (L.) ♀	„ 1911 máj. 23.	1	„ „
<i>Saxicola oenanthe</i> (L.) ♀	Künszentmiklós 1911 máj. 27.	1	„ „
<i>Emberiza calandra</i> L. ♂	Ürbő 1911 máj. 20.	1	„ „
„ <i>schoeniclus</i> L. ♂	„ 1911 máj. 28.	1	„ „
„ „	Izsák 1911 jún. 1.	1	„ „
<i>Nucifraga caryocatactes</i> (L.) .	Tárnok 1911 szept. 28	1	RADETSKY DEZSŐ
<i>Turdus musicus</i> L.	Kaloesa 1911 okt. 7.	1	ifj. KÁLMÁN SÁNDOR
<i>Caccabis rufa</i> L. ♂ ad. ¹	Malomvíz 1911 okt. 12.	1	BARTHOS GYULA
<i>Nucifraga caryocatactes macro-</i> <i>rhynga</i> BRHM.	Galánta 1911. okt. 13.	1	DÖBRENTEI SÁNDOR
<i>Nucifraga caryocatactes macro-</i> <i>rhynga</i> BRHM.	Ramocsaháza 1911 okt. 24.	1	BORSÓ IMRE
<i>Nucifraga caryocatactes macro-</i> <i>rhynga</i> BRHM.	Mezőzáh 1911 nov. 17.	1	gróf WASS BÉLA
Összesen — Zusammen		57 db (St.)	

¹ Akklimatizálási kísérlet közben elpusztult példány.

¹ Beim Akklimatisationsversuch umgekommenes Exemplar.

II. Gyomortartalom-gyűjtemény. — Inghviensammlung.

A következő ajándékok érkeztek: — Die folgenden Geschenke liefern ein:

BITTERA GYULA 13, CERRA KÁROLY 200, CSÖRGEY TITUS I. FERNBACH KÁROLYNÉ 250, HAZAI ZOOLOGIAI LABORATORIUM 150, HEGYMEGHY DEZSŐ 207, HOLICSKA JÁNOS 9, DR. MAUKS KÁROLY 24, NEUBAUER ZOLTÁN 100, SCHENK HENRIK 240, id. SZERÖTS BÉLA 125, SZEMERE GYULA 15, SZEMERE LÁSZLÓ 164, SZEMERE ZOLTÁN 6 darab — (Stücke).

Szaporulat: — Zuwachs: 1504 darab — Stücke.

Az intézet gyomortartalomgyűjteménye jelenleg 15,834 darabból áll.

Die Inghviensammlung zählt derzeit 15,834 Stücke.

III. Csonttani gyűjtemény. — Osteologische Sammlung.

BARTHOS GYULA	1	sternum
DÖBRENTAI SÁNDOR	1	„
FERDINÁNDY BÉLA	1	„
FERNBACH KÁROLYNÉ	16	„
DR. GYÖRFFY ISTVÁN	2	cranium
KENESSEY LÁSZLÓ †	1	sternum
DR. LENDEL ADOLF	12	„
SCHENK JAKAB	11	„
SZEMERE LÁSZLÓ	1	„
id. SZERÖTS BÉLA	3	„
Összesen — Zusammen	49	

IV. Fészek- és tojásgyűjtemény. — Nest- und Eiersammlung.

	Fészek Nest	Tojás Ei
BITTERA GYULA	1	2
BORBÉLY LAJOSNÉ	4	—
CSÖRGEY TITUS	1	2
FERNBACH KÁROLYNÉ	1	—
HEGYMEGHY DEZSŐ	—	1
KIR. M. O. K. gyűjtése	2	—
PÁLL BÉLA	1	—
RADEZKY DEZSŐ	1	—
SCHENK JAKAB	7	480
SIPOS ANTAL	1	—
Összesen — Zusammen	19	485

Fogadják az adományozók intézetünk hálás köszönetét.

Empfangen die geehrten Einsender unseren besten Dank

Könyvtári kimutatás. — Bibliotheks-Ausweis.

A) A m. k. Földművelésügyi Ministerium kiadványai. — Ausgaben des kön. ung. Ackerbauministeriums.

1. ZIMMERMANN ÁGOSTON, DR.: Anatómiai gyakorlatok, Bpest 1910.
2. II. Internationaler Jagdkongress, Wien.
3. A világ gabonatermése 1910.
4. Mezőgazdasági napszámberék Magyarországon 1909.
5. DUBRAVSZKY RÓBERT: A magyar mezőgazdasági kísérletügyi intézmények.
6. Útmutató a gazd. tudósítók számára 1910.
7. Magyarország a wieni nemzetközi vadászati kiállításon.
8. Magyarország földművelésügye 1909.
9. Néplap XVIII, 1911. — Volksblatt XVIII, 1911.
10. Földművelésügyi Értesítő, XXII, 1911.
11. Kísérletügyi Közlemények XIV, 1911.
12. Tiszti ezimfár XXX, 1911.

B) Szerzőktől beküldött nyomtatványok. — Von den Verfassern eingesendete Schriften.

1. ABBOT, CLINGTON G.: The Home-Life of the Osprey, London 1909.
2. ALLEN, J. A.: Collation of Brisson's Genera of Birds with those of Linnaeus.
3. ARRIGONI DEGLI ODDI, CONTE E.: Hierofalco eherrug. — Notizie supra un individuo albino di mestolone o spatula clipeata. — Note sul secondo congresso della caccia a Vienna 1910. — Nota ornitologica sopra la recente cattura della Geocichla Sibirica in Italia. — Commemorazione di Bowdler Sharpe.
4. BEETHAM, BENTLEY: The Home-Life of the Spoonbill, London 1910.
5. BEETHAM, BENTLEY: Photography for Bird-Lovers, London 1911.
6. BURG, G. VON: katalog der schweizerischen Vögel VII., VIII.
7. EKAMA, DR. E.: Het verblijf van enkele trekvogels in Nederland in 1910.
8. FISCHER, F.: Die Vogelwelt des Königsberger Oberteichs.
9. GHIGI, PROF. ALESSANDRO: Ricerche sistematiche e sperimentali sulle Numidinae.
10. GRESCHIK JENŐ, DR.: Adatok a hazai egérformák (Murinae) zápfogainak ismertetéséhez. (Stomatologiai Közlöny 1911.)
11. HERMAN, OTTO: Kurze Übersicht d. Organisation u. Arbeit der K. U. O. C.
12. IHNE, DR. E.: Phaenologische Mitteilungen 1909.
13. KERRIG, HENRI: Pour de meilleures récoltes, Bordeaux 1911.
14. K. KISSHÁZY ÁGOSTON: Az államasutak mint az országos madárvédelem legfontosabb segédeszköze.
15. KNAUER, DR. FRIEDRICH: Die Kennzeichnung versch. Wandervögel im Dienste d. Erforschung d. Vogelzuges.
16. LAMPE ED.: Zur Wirbeltierfauna des Regierungsbezirkes Wiesbaden.
17. LINDER C.: Beobachtungen auf einer ornith. Reise nach Irland im Juni 1910.
18. LINDNER, DR. FRANZ: Massnahmen z. Schutz d. Seevögel auf Hiddensee.
19. MÁDAY IZIDOR: Vogelschutzbestrebungen in Ungarn.
20. MÁDAY IZIDOR és CHERNEL ISTVÁN: Madárvédelmi törekvések Magyarországon.
21. MAREK, PROF. M.: Wann ziehen im Herbst unsere Wachteln weg?

22. MARTORELLI, PROF. GIACINTO: Nota supra un esemplare di Fringillide. — Le variazioni della Merula torquata. — Esposizione critica di alcuni recenti studi sulle migrazioni degli ucelli.
23. MINGAUD, G.: Rapport sur les travaux de la Société (Zoologie).
24. MORTENSEN, CHR. C.: Meddelelse om nogle Ringfugle.
25. NEEDHAM, JAMES G.: Practical Nomenclature.
26. OLDYS, HENRY: Current items of Interest. — Introduction of the Hungarian Partridge into the U. S.
27. Ornith. Gesellschaft, Basel: Jahresbericht 1910.
28. PÖNCY, ROBERT: Contribution à l'étude des mœurs de la mouette riense.
29. REISER, O.: Liste der Vogelarten (Nordostbrasilien 1903), Wien 1910.
30. SCHENK JAKAB: Das Experiment in der Vogelzugsforschung, Berlin 1910.
31. SHRUBSOLE, W. H.: The Protection of useful Birds in Hungary.
32. SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG, BARON: Ornithologie van Nederland 1909/10.
33. STRASSEN, DR. OTTO ZU: Brehms Tierleben, VI., VII., Leipzig 1911.
34. IFJ. SZABÓ SÁNDOR: A madárvédelemről.
35. SZOMJAS GUSZTÁV: Madárjelölés.
36. THOMSON, A. LANDBOROUGH: The possibilities of Bird-marking.
37. TRIBUNA: Notizineole di piccola caccia breseciana.
38. TSCHUSI, VICTOR R. VON: Seglerdurchzug im Juni. — Zwei Spötter. — Ornithologische Notizen. — Ein Beringungsergebnis. — Über palaearktische Formen. — Ornithologische Literatur Österr.-Ungarns 1909. — Kollektaneen aus Österr.-Ungarn 1909.
39. VOIGT, DR. ALWIN: Unsere Singvögel, Leipzig.
40. WEIGOLD, DR. HUGO: II. Jahresbericht, Vogelwarte Helgoland 1910. — Die Vogelwarte Helgoland einst und jetzt und die Methoden der Vogelzugsforschung.
41. ZIMMERMANN, R.: Nutzen und Schaden unserer Vögel. Leipzig. — Tiere der Heimat, Leipzig.
42. ZOOLOGIAI LAPOK: 1911. évi XIII. évf.

C) Ajándékok. — Geschenke.

1. CSIKI ERNŐ: Rovartani Lapok IV—XVII. (1910) szerzőtől és I—III. LAMBRECHT K. úrtól.
2. KÖNIG ALEXANDER: Avifauna Spitzbergensis, Bonn 1911.
3. RÉVKOMÁROMI: A modern vallás, Bpest 1911, ROHONCZY JÁNOS úrtól.

D) Vásárolva. — Gekauft.

1. Állattani Közlemények. X. 1911.
2. Anatomischer Anzeiger Bd. 39., 40. v. BARDELEBEN, Jena.
3. Archiv für mikr. Anatomie 77. 78. HERTWIG, O. WALDEYER, W. Bonn.
4. Archiv, Verein d. Freunde d. Naturgeschichte, LXI—LXIII.
5. Arbeiten d. Kais. biol. Anstalt f. Land- und Forstwirtschaft, Berlin VIII. 1. 2. 3.
6. BARTHEL'S, PHILIPP: Beitrag zur Histologie d. Oesophagus d. Vögel, Leipzig 1895.
7. BERAJACH, Nucifraga 23—30.
8. BERND, AD. HUGO: Die Entwicklung des Pecten, Bonn 1905.
9. BERNSTEIN, DR. JULIUS: Lehrbuch der Physiologie, Stuttgart 1894.
10. Botanikai Közlemények. X. 1911.
11. Buch der Welt: 1843-i évfolyam.
12. Budapesti ezim- és lakjegyzék, XXXIII. 1911.
13. Bulletin, Brit. Orn. Club: XXVI.
14. BÜTOW-PYRITZ, A.: Zur Biologie der Waldschnepfe, Berlin-Schöneberg.
15. Cassinia, Philadelphia XIV. 1910.
16. CONWENTZ, H.: Beiträge zur Naturdenkmalpflege I. 5, II. 1.

17. ECKHARDT, DR. W. R.: Wetterlage und Vogelzug.
18. ENTZ-MÁGOCSY: Az élők világa (A műveltség könyvtára), Budapest.
19. Faleo, VI.
20. GADOW, HANS: Klassen u. Ordnungen d. Tierreichs, Vögel, Leipzig 1891, 3. k.
21. Geographen Kalender 1911.
22. Geologen Kalender 1911.
23. HEIDECHE, ERNST: Über den Schnabelwulst d. jugendlichen Sperlings.
24. HEINROTH, DR. O.: Die Brautente, Neudamm 1910.
25. HERTWIG, OSKAR: Allgemeine Biologie, 3. Aufl., Jena 1909. — Lehrbuch der Entwicklungsgesch. d. Menschen u. d. Wirbeltiere, 9. Aufl., Jena 1910.
26. HIESEMANN, M.: Lösung d. Vogelsechutzfrage, Leipzig 1911.
27. The Ibis, V. 1911.
28. Jahreshefte d. Württ. V. f. vaterl. Naturk. LIV. (1897) — LXVI. (1910).
29. KASZ, PROF. DR. M.: Das Orientierungsvermögen d. Insekten u. Vögel, Esch 1903.
30. LAKATOS KÁROLY: Magyarország orvmadárfaunája, Szeged 1910.
31. Magyar Botanikai Lapok. X. 1911.
32. Magyar Nyelvőr. XL. 1911.
33. MEERWARTH, H.: Lebensbilder, II. 33—42.
34. MEYER, PAUL ERNST: Studien über d. Oberhautgebilde des Vogelfusses.
35. Mitteilungen über die Vogelwelt. XI. 1911.
36. MURÉT-SANDERS: Enzykl. Wörterbuch, engl.-deutsch u. deutsch-engl. Berlin-Schöneberg 1908.
37. OGILVIE, GRANT: Bulletin Brit. Orn. Club, XXVI.
38. Der Ornithologische Beobachter. IX. 1911/12.
39. Phaenol. Karte d. Frühlingseinzuges im Grossherzogtum Hessen.
40. Revue française d'Ornithologie III. 1911.
41. RÖRIG, DR. G.: Tierwelt u. Landwirtschaft, Stuttgart 1906.
42. SCHÄFF, DR. ERNST: Die wildleb. Säugetiere Deutschlands, Neudamm 1911.
43. SCHUBERG, DR. AUG.: Einführung in die Technik d. zool. Labor., Bd. I, Leipzig 1910.
44. STERN, MARGARETE: Histologische Beiträge zur Sekretion der Bürzeldrüse.
45. STÖHR, DR. PHILIPP: Lehrbuch der Histologie, 14. Aufl., Jena 1910.
46. STRICKER, S.: Handbuch d. Lehre von den Geweben, Leipzig 1871.
47. SZAKÁLL GYULA: Házi szárnyasok bonczana, Bpest 1897.
48. SZYMONOWICZ, DR. LAD.: Lehrbuch der Histologie, 2. Aufl., Würzburg 1909.
49. Der Weidmann, XLII. 1911.
50. WESSELY, JOSEF: Der europ. Flugsand u. seine Kultur, Wien 1873.
51. WETSCHESLOFF, MICHAEL: Beiträge z. Kenntnis d. Nasendrüsen bei d. Vögeln.
52. WIEDERSHEIM, DR. ROBERT: Vergleichende Anatomie der Wirbeltiere, Jena 1909. VII. Aufl.
53. Wild und Hund. XVII. 1911.
54. Zeitschrift f. Oologie. XX. 1910/11.
55. Zoologisches Adressbuch, Berlin 1911.

E) Cseréviszony. — Tauschverkehr.

I. E u r o p a.

Hungaria.

1. Budapest: Egyetemi kör: Egyetemi Lapok, XXIV. 1911.
2. „ K. M. Természettud. Társulat: Természettud. Közlöny, XLIII. 1911. — Pötfüzetek, XLIII. 1911.
3. „ A magyar mezőgazdák szövetsége: Mezőgazdák, XVIII. 1911.

1. Budapest: M. K. Szőlészeti Kísérlet. Áll. és Ampel. Intézet: Közleményei. — Évkönyv. I—III. 1906—1908.
5. „ M. K. Országos Meteor. Intézet és Földmágn. Intézet: Jelentés. VIII., IX. — Évkönyvei. XXXVIII. 1—4. — Hivatalos kiadványai. IX. 1909.
6. „ M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás: Jelentés.
7. „ Magyar Nemzeti Múzeum: Annales Historico Naturales. VIII. 1910. — Jelentés. 1910.
8. „ Múzeumok és Könyvtárak felügyelősége: Értesítő. V. 1911.
9. „ Magy. Tud. Akadémia: Akadémiai Értesítő. XXII. 1911.
10. „ A M. K. Áll. Rovartani Állomás: időhöz nem kötött közleményei.
11. „ Országos Erdészeti Egyesület: Erdészeti Lapok. L. 1911.
12. „ Országos Magyar Gazdasági Egyesület: Köztelek XXI. 1911.
13. „ Országos Magyar Vadászati Védőegylet: Vadászlap. XXXII. 1911.
14. „ Országos Állatvédő-Egyesület: Állatvédelem. VIII. 1911. — Évkönyve. 1909.
15. „ „ „ „ A madarak és fák napjáról. 1910.
16. „ Egyetemi természett.-szövetség: Évkönyv I—VI. 1909/10.
17. Kolozsvár: Erd. Múzeum-Egylet O.-T. Sz.: Értesítő.
18. „ Erdélyrészi Kárpát-Egyesület: Erdély XX. 1911.
19. Nagyszében: Siebenbürg. Verein für Naturw.: Verh. u. Mitteilungen XL. 1910.
20. „ Siebenbürgischer Karpathen-Verein: Jahrbuch XXX. 1910.
21. Ó-Gyalla: M. K. Orsz. Met. és Földmágnességi Observatorium: Megfigyelések
22. Selmeczbánya: M. K. Közp. Erd. Kísérleti Áll.: Erdészeti kísérletek. XIII. 1911.
23. Zágráb: Hrvatsko Prirodoslovno Društvo: (Societas Hist.-nat. Croatica): Glasnik. XXII, XXIII.
24. „ Hrvatska Ornitološka Centrala: Izvještaj. X.

Austria.

25. Brünn: Mährisches Landesmuseum: Zeitschrift. XI.
26. „ Naturforschender Verein: Verhandl. XLVIII. 1909. — Bericht d. met. Komm. XXVI. 1906.
27. Graz: Naturwissensch. Verein für Steiermark: Mitteilungen. XLVII.
28. Hallein: Tschusi, Victor, Ritter von: Ornith. Jahrbuch. XXII. 1911.
29. Klagenfurt: Naturhist. Landes-Museum von Kärnten: Jahrbuch. — Carinthia.
30. „ Weidmannsheil. XXXI. 1911.
31. Krakau: K. Akad. d. Wissenschaften: Sprawozdanie. XLIV. — Rozprawy. 8. 9. A, 8. 9. B. 1908/09.
32. Prag: Böhmischer Forstverein: Vereinschrift f. Forst-, Jagd- u. Naturk. 1911/12.
33. „ D. naturw. u. med. Verein „Lotos“: Sitzungsber. XLV—LVIII. (1910).
34. Rovereto: I. R. Accademia degli Agiati: Atti. XVII. 1911.
35. Wien: K. k. Landwirt.-bakt. u. Pflanzensch.-Station: Mitteilungen. — Bericht 1910.

Bosnia.

36. Sarajevo: Bosn.-herz. Zemaljski Musej: Materialien zu einer Ornis Balcanica.

Belgium.

37. Bruxelles: Chasse et Pêche XXIX/XXX. 1910/11.
38. Liège: Société Géologique de Belgique: Annales. XXXVII. 1910.
39. „ Soc. R. Zool. et Malacologique: Annales XLIV. XLV. 1909/10.

Britannia et Hibernia.

40. Dublin: Royal Dublin Society: Scientific Proceedings XIII. 1—10. — Economic Proceedings. II. 1. 2.
41. „ The Irish Naturalist. XX. 1911.
42. Glasgow: Natural History Society: The Glasgow Naturalist. — II. 1909/10.

43. London: British Birds v. V. 1911/12.
 44. „ R. S. for the P. of Birds: Bird Notes IV. 1910/11. — Report. 1910. — Feathers and Facts.
 45. „ Int. Committee: Ornis. XIII.
 46. „ The Zoologist, XV. 1911.
 47. Tring: Rothschild's Museum: Novitates Zoologiae, XVII. XVIII. 1. 2.

Dania.

48. Kjöbenhavn: Dansk Orn. Forening: Tidskrift V. 1911.
 49. „ Naturh. Forening: Vidensk. Meddelelser. 1910.

Gallia.

50. Marseille: Faculté des Sciences: Annales, XIX.
 51. „ Musée d'Histoire Naturelle: Annales, XI. XII. 1908.
 52. Paris: La Feuille des Jeunes Naturalistes, XLI. 1910/11.
 53. „ Musée d'Histoire Naturelle: Bulletin, 4. 5. 1910.

Germania.

54. Altenburg: Naturf. Ges. des Osterlandes: Mitteilungen, XXXIII. 1907/10.
 55. Augsburg: Naturw. Verein f. Schwaben und Neuberg: Bericht.
 56. Berlin: R. FRIEDLÄNDER und Sohn: Naturae Novitates, XXXIII. — Bericht LXII.
 57. „ K. Pr. Akademie d. W.: Abhandlungen (phys. math.) 1910.
 58. „ ANT. REICHENOW, Prof. Dr.: Ornithologische Monatsberichte, XIX. 1911.
 59. „ Ges. für Heimatkunde der Prov. Brandenburg: Brandenburgia, XIX. 1910.
 60. Frankfurt a/M.: MAHLAU & WALDSCHMIDT: Zool. Beobachter, LII. 1911.
 61. Frankfurt a/O.: Naturw. Verein: Helios, XXVI.
 62. Braunschweig: Verein für Naturwissenschaften: Jahresbericht, XVI. 1907/09.
 63. Danzig: Westpr. Provinzial-Museum: Amtlicher Bericht.
 64. „ Naturforschende Gesellschaft: Schriften.
 65. Gera-Reuss: Deut. V. z. Schutze der Vogelwelt: Ornith. Monatsschrift, XXXVI. 1911.
 66. Giessen: Oberhess. Ges. für N. u. Heilk.: Naturw. Abt. Ber. III. — Med. Abt. Ber. V.
 67. Halle: Kais. Leopoldino-Carolinische D. Ak. der Naturf.: Leopoldina, XLVII. 1911.
 68. Hamburg: Naturw. Verein: Abhandl. XIX. 3. 4. 5. — Verhand. XVII. XVIII.
 69. Hanau: Wetterauische Ges. für die ges. Naturkunde: Bericht.
 70. Karlsruhe: Bad. Zool. V.: Mitteilungen.
 71. Königsberg: DR. MAX BRAUN: Zool. Annalen, IV. 1. 2.
 72. Leipzig: Deutsche Orn. Ges.: Journ. f. Ornithologie, LIX. 1911.
 73. „ THEOD., THOMAS: Natur, 1911.
 74. Magdeburg: Museum f. Naturw.: Abhandl. u. Berichte II. 1.
 75. „ Creutzsche Verlagsbuchhandlung: Die gefiederte Welt XL. 1911.
 76. München: Ornithologische Gesellschaft in Bayern: Verhandlungen, X. 1909.
 77. „ K. B. Akademie d. W.: Sitzungsberichte, 1911, I. II.
 78. Regensburg: Naturw. Verein: Berichte, XII. 1907/09.
 79. Rossitten: Vogelwarte Rossitten: Jahresbericht.
 80. Stettin: Ornithologischer Verein: Zeitschrift f. prakt. Geflügelzucht, XXXV. 1911.
 81. Stuttgart: Verein f. vaterl. Naturkunde: Jahreshäfte LXVII.
 82. Tübingen: Königl. Universität: Dissertationen.
 83. Wiesbaden: Nassauischer Verein für Naturkunde: Jahrbücher, LXIII.

Helvetia.

84. Basel: Naturf. Ges.: Verhandlungen. XX.
 85. Bern: CARL DAUT: Der Ornithologische Beobachter. VIII. 1910/11.
 86. „ Naturforschende Gesellschaft: Mitteilungen. 1910.
 87. Chur: Naturforschende Gesellschaft Graubündens: Jahresbericht. LI. 1909/10.
 88. Genf: Institut national: Bulletin. XXXVIII., XXXIX. Mémoires.
 89. Lausanne: Soc. vaud. d. Sc. Nat.: Bulletin. XLVI. 1910.
 90. Olten: G. von BURG: Diana. XXIX. 1911.
 91. St. Gallen: Naturf. Ges.: — Jahrbuch. 1910.

Hispania.

92. Madrid: Real Sociedad Esp. de Hist. Natural: Boletín. XI. 1911. — Memorias. VI.

Hollandia.

93. Amsterdam: K. Akademie v. Wetenschappen: Proceedings. XIII. 1. 2.
 94. Utrecht: Koninkl. Nederl. Met. Institut: Met. Jaarboek LXI. 1909. — Onweders, XXIX. (1908). — Mededeelingen en Verhandelingen. VIII.
 95. Wageningen: Nederl. Orn. Ver.: Verslagen. VII.

Italia.

96. Bologna: R. Accad. delle Sc.: Memorie. VII. — Rendiconto. XIV.
 97. Firenze: Diana 1909/11.
 98. Milano: Società Italiana di Sc. Nat.: Atti L. 1910. — Memorie VII. 1.
 99. Napoli: Società di Naturalisti: Bollettino. XXIII. 1909.
 100. Pisa: Società Toscana di Sc. Nat.: Memorie. — Processi Verbali. XIX. 1910.
 101. Roma: Società Zoologica Italiana: Bollettino. XII. 1911.
 102. „ Pontificia Accademia: Atti LXIII, XLIV. 1910/11.
 103. Siena: Avicula.
 104. Torino: Museo di Zoologia: Bollettino XXV. 1910.

Luxembury.

105. Luxemburg: Société des Naturalistes: Compte-Rendus.

Norvegia.

106. Bergen: Museum: Aarvog. 1908/10. — Aarsberetning. 1907/10.
 107. Stavanger: Museum: Aarshefte XX, XXI. 1909/10.
 108. Tromsø: Museum: Aarsberetning. 1909. — Aarshefter. XXXI, XXXII. 1908/9.
 109. Thronhjelm: Kongelige Norske Videnskabero Selskab: Skrifter. 1909.

Rossia.

110. Borgia: Tidskrift f. Jägare. XIX. 1911.
 111. Dorpat: Naturf. Verein: Sitzungsber. XIX. — Schriften. — Katalog.
 112. Jekaterinburg: Société Ouralienne: Bulletin. XXX.

113. Kiew: Naturf. Verein: Zapiski XXI, 3, 4.
 114. Kischineff: Société des naturalistes: Trudy, II, 1, 1908/9.
 115. Moscou: Soc. imp. d'acclimatation. Dnevnik, VII, 1907/9.
 116. „ Société Impériale des Naturalistes: Bulletin, XXIV, 1910.
 117. St. Petersburg: Musée Zool. de l'Ac. d. Sc.: Annuaire XV.
 118. Riga: Naturforscher-Verein: Arbeiten, XII, XIII, — Korrespondenzblatt, LIII, LIV.
 119. Tiflis: Museum Caucasicum: Die Sammlungen. Mitteilungen, V, 1, 2, 3.

Serbia.

120. Beograd: Muzej Srpske Zemlje u 1910 g. — Diluvijalni mekušci iz okoline Beograda.
 Elementi vlažinske flore.

Suecia.

121. Lund: Kongl. Universitet: Akademische Abhandlungen. — Aarskreifter.
 122. Stockholm: Kongl. Vetenskaps Ak.: Arkiv för Zoologi, VII, 1.
 123. Upsala: Kongl. Universitet: Arsskrift. — Results of the Swedish Expedition IV. — Swedish
 Exploration in Spitzbergen.

II. Asia.

124. Batavia, Java: Kon. Naturk. Ver.: Naturkundig Tijdschrift, LXIX.
 125. „ „ Dép. de l'agriculture: Bulletin.
 126. Buitenzorg, Java: Institut Botanique: Bulletin. — Mededeelingen.
 127. Calcutta: Indian Museum: Records V. — Memoirs III.
 128. Colombo: The Museum: Spolia Zeylanica, XXIV—XXVI.
 129. Tokyo: Zool. Inst.: Contributions 77/79.

III. Africa.

130. Cairo: Institut Egyptien: Bulletin, III, 2. — Mémoires V, 2., 3. — VI, 2.
 131. Capetown: South Afr. Museum: Annals V, 6, 7, 8. — Report 1908, 1909.
 132. Modderfontein: South African Ornithologists' Union: The Journal, VI.
 133. Pretoria: Transvaal Museum: Annals II. — Annual Report.

IV. America meridionalis.

134. Buenos-Aires: Museo Nacional: Anales XIII, XIV.
 135. La Plata: Museo de La Plata. — Anales — Revista XVII. — Catalogo de la s. antrop.
 136. Lima: Soc. Geografica: Boletín XXV, 1, 2, 3. — Memoria XXII.
 137. Montevideo: Museo Nacional: Anales, ser. II, t. I, és VII.
 138. Rio de Janeiro: Museu Nacional: Archivos.
 139. S. Paulo: Museu Paulista: Revista. — As aves do Brazil. — Fauna brasileira II.

V. America septentrionalis

140. Albany, N.-Y.: New-York State Libr.: Bulletin, 135/139. — Memoirs.
 141. Ann Arbor: Michigan Ac. of Sc.: Annual Report XII.
 Aquila XVIII.

142. Berkeley: Univ. of Cal.: Publications V. VII. — Birds and Mammals of the 1909 Alexander Alaska Expedition.
143. Boston: Am. Ac. of Arts and Sciences: Proceedings. XLVI. 1910/11.
144. Chicago: Chicago Academy: Bulletin III., VII.
145. Davenport, Iowa: Academy of Sciences: Proceedings. XII. 223—240.
146. Madison: Wisconsin Ac.: Transactions. XVI.
147. Mexico: Museo Nacional de hist. nat.: La Naturaleza I. 1. 2.
148. „ „ Soc. científica „Ant. Alzate“: Memorias. XXVIII.
149. Michigan: Academy of Science: Ann. Report XI.
150. Minneapolis: Minn. Ac.: Proceedings. III. IV. 1906/10.
151. New-York: American Museum of Natural History: Bulletin. XXX. 8. — Memoirs.
152. „ „ Audubon Society: Educational Leaflets, 45—48. — Special Leaflets.
153. Oberlin, O.: John Lynds: The Wilson Bulletin. XXIII. 1911.
154. Ottawa (Canada): Dep. of Mines: John Macoun, Catalogue of Canadian Birds.
155. Philadelphia: Academy of Nat. Sciences: Proceedings. LXII.
156. „ „ Zoological Laboratory: Contributions XI. XVI. 1905/10.
157. Pittsburgh, Pa.: Carnegie Museum: Annals. VI. 2. 3. 4.—Memoirs IV. 2. 5. 6.—Reports: XIII. — Founders Day. XIV.
158. Rock Island, Ill.: Augustana College: Publications.
159. San Francisco, Cal.: Cal. Academy of Sciences: Proceedings I. p. 7—288.
160. Santa Clara, Cal.: Cooper Orn. Club: The Condor. XIII. 1911.
161. St. Louis, Mo.: Academy of Science: Transactions. XVIII. 1—6, XIX. 1—10.
162. Urbana: Ill. State Laboratory: Bulletin IX.
163. Washington: Smithsonian Institution: Report on Progress 1910. — Contributions. XIV. XV. Proceedings. XXXVII. — Bulletin. 73—75.
164. „ „ Division of Biological Survey: North-American Fauna. 32. 34, Bulletin. 35—39.
165. „ „ Secretary of Agriculture: Report. — Yearbook.

VI. Australia.

166. Brisbane: Queensland Museum: Annals. VIII. IX.
167. Melbourne: National Museum: Memoirs III.
168. Sydney: Australian Museum: Records. VIII. — Report of Trustees.

NECROLOGUS.

Ghymesí és gácsi gróf Forgách
Károly tiszteleti tag.

A folyó év márczius havának 22. napján elvesztettük magas korában a Királyi Magyar Ornithologiai Központ tiszteleti tagját, GHYMESI ÉS GÁCSI GRÓF FORGÁCH KÁROLYT, Ő Felsége, Magyarország koronás királyának valóságos belső titkos tanácsosát. Tetőtől talpig vadász volt és olyan jellem, a minő napjainkban mind kevesebb és kevesebb akad. Meidlingben született 1824 szeptember 4-én; élete delén — 34 éves korában — tette meg mint természetvizsgáló vadász első útját a tropusokba, ú. m. Algírba és Tunisba, a honnan gazdag zsákmánynyal tért vissza és megvetette nagyszerű trofea-gyűjteményének alapját. Két évvel később — 1859-ben — bentazta Marokkót, tíz évvel később pedig — 1869-ben — Egyiptomot. Ez időben kezdett acclimatisatiós kísérletekkel foglalkozni, többek között a mufflon meghonosításával, a mi nagy vadaskertjében sikerült is. Pompás agancsgyűjteményét a budapesti Mezőgazdasági Múzeumnak ajándékozta. A madárellet megfigyelőjévé és madárvédővé úgy látszik egy Franciaországban észlelt megfigyelése tette. Felkereste ott délen a *Crao* sziklavidékét és megfigyelte a fecskefogást: a mi ott mértföldekre terjedő felállított hálókka történik. Az őszi vándorútjukon kifáradt fecskék óriási rajjai a föld színe felett alacsonyban vonulnak és százezerszámra esnek áldozatul az ember kapzsiságának, hogy olajban konzerválva kereskedelmi forgalomba kerüljenek.

A mikor a Királyi Magyar Ornithologiai Központ a madárvonulás megfigyelését választotta irányul, FORGÁCH GRÓF azonnal munkába állott és élete végéig hűséges és valóban pontos megfigyelője maradt az Intézetnek. A mint véget ért a tavaszi vonulás, bekiültötte a megfigyelt fajok érkezési jegyzékét és a mint befejeződött az őszi elvonulás, azonnal megjött a gróf jegyzéke; még az év vége előtt megjött az *Aquila* előtízetési

Ehrenmitglied Graf Karl Forgách
von Ghymes und Gács.

Am 22. März 1. J. starb hochbetagt auf seinem Stammeslosse das Ehrenmitglied der Köu. Ungarischen Ornithologischen Centrale, wirklicher Geheimrat Sr. Majestät des Königs von Ungarn, KARL GRAF VON FORGÁCH VON GHYMES UND GÁCS. Vom Wirbel bis zur Zehe Jäger vor dem Herrn, ein Charakter, wie sie in unserer rasch lebenden Zeit stets seltener werden. Geboren zu Meidling im Jahre 1824 am 4. September, unternahm er, schon auf der Höhe des Mannesalters (34 Jahre alt) stehend, als naturforschender Jäger seine erste Reise nach den Tropen, u. zw. nach Algerien und Tunis, von wo er reich mit Beute beladen heimkehrte und den Grund zu seiner grossartigen Trophäen Sammlung legte. Zwei Jahre später — 1859 — bereiste er Marokko, zehn Jahre später — 1869 — Ägypten. Dann verlegte er sich auf Akklimatisationsversuche, u. a. mit dem Mufflon, welcher Versuch in seinem grossartigen Wildpark gelang. Seine prächtige Geweihsammlung kam als Schenkung in das schöne staatliche Landwirtschaftliche Museum in Budapest. Zum Beobachter und Beschützer der Vogelwelt scheint ihn eine Beobachtung in Frankreich gemacht zu haben. Er besuchte dort im Süden das Steinfeld *Crao* und beobachtete den Schwalbenfang; wie derselbe dort mit meilenweit gestellten Netzen betrieben wird. Die auf dem Herbstzuge ermüdeten Schwalben in riesigen Scharen, nahe am Boden ziehend, fallen der Habsucht des Menschen zu hundertausenden zum Opfer, um in Öl konserviert im Handel vertrieben zu werden.

Als die Königl. U. O. C. in der Beobachtung des Vogelzuges Richtung nahm, stellte sich GRAF FORGÁCH sofort ein und blieb bis zum Ende seines Lebens ein treuer und wirklich auf die Stunde pünktlicher Beobachter der Anstalt. So wie der Frühjahrsanflug beendet war, kam die Liste der beobachteten Arten, und wie der Herbstzug vorbei war, kam die Liste des Grafen; noch vor Jahreschluss kam der Prämmerations-

ára, daczára annak, hogy tiszteletpéldányt kapott. Támogatott!

GHYMESI ÉS GÁCSI GRÓF FORGÁCH KÁROLY írodalmilag is működött: útirajzai régi hazai sportlapunkban, a „Vadász- és Versenylap”-ban jelentek meg.

Nyugodjék békében!

H. O.

Dr. warthauseni báró König Richard tiszteleti tag.

1911 január 4-én elhunyt Warthausen várában DR. WARTHAUSENI BÁRÓ KÖNIG RICHARD és a várkastély parkjában január 17-én örök nyugalomra helyeztetett.

Abban a pillanatban, a melyben e rövid életrajzi adatot papírra vetem, felmerülnek lelkemben a Budapesten 1891-ben megtartott II-ik nemzetközi ornithologiai kongresszus emlékei, a melyen WARTHAUSENI BÁRÓ KÖNIG is részt vett és a külföldi részivevők közül eltalálta a szerencsés alaphangot és hangadó is volt.

Hogy ez mikép történt, alább ki fog tűnni.

A Bécsben megtartott első kongresszus, RUDOLF trónörökös személyes részvétele mellett, fényesen folyt le; a tudományos becses sokak által látogatott előadásokon olyan szabású búvárok adták, mint HOMEYER, BREHM A., BLASIUS, a kiket a trónörökös barátságával tisztelt meg. De hát mindenkor úgy volt és úgy van manapság is - és ez nagyon természetes - hogy a hol igen magas állású személyek lépnek fel, ott *mindenki* előre törekszik. Hogy vajjon ornithologus-e, az csak mellékkérdés volt; első sorban is más tulajdonságok jutottak érvényre és innen ered az, hogy a Bécsben megalkotott nemzetközi szervezet, egynémely viszonylatában, nem mondható a legszerencsésebbnek. Az elnök és titkár messze laktak egymástól a bizottsági tagok pedig szét voltak szórva az egész földkerekségen. Tanácskozásról tehát szó sem lehetett és a vezetők legjobb belátásuk szerint intézkedtek.

A legközelebbi kongresszus székhelyévé fővárosunk lett kiszemelve, a nagybizottság-

betrag auf die Aquila, trotz der Berechtigung, sie frei zu erhalten. Er unterstützte!

GRAF KARL FORGÁCH VON GHYMES UND GÁCSI war auch schriftstellerisch tätig: seine Reiseberichte erschienen im alten vaterländischen Sportblatt „Vadász- és Versenylap“.

Friede seiner Asche!

O. H.

Ehrenmitglied Dr. Freiherr Richard König von und zu Warthausen.

Am 4. Jänner 1911 starb auf Schloss Warthausen DR. FREIHERR RICHARD KÖNIG VON UND ZU WARTHAUSEN und wurde am 17. Jänner im Parke des Schlosses Warthausen zur Ruhe bestattet.

In dem Augenblicke, in welchem ich diese kurze biographische Note zu Papier bringe tauchen in meiner Seele die Erinnerungen an den II. Internationalen Ornithologen-Kongress von 1891 in Budapest auf, an welchem auch FREIHERR KÖNIG VON WARTHAUSEN teilnahm und seitens der ausländischen Teilnehmer so glücklich war, den richtigen Grundton für die Zusammenkunft zu treffen und anzugeben.

Wie das kam, wird sich bald herausstellen.

Der erste Kongress (1884) in Wien, unter persönlicher Teilnahme des Kronprinzen RUDOLF, nahm einen sehr glänzenden Verlauf; das wissenschaftliche Relief gaben durch glänzend besuchte Vorträge Männer, wie HOMEYER, A. BREHM, R. BLASIUS, die der Kronprinz, man kann sagen, mit seiner Freundschaft beehrte. Wie das natürlich war und ist: wo sehr hohe Personen auftreten, drängt sich *alles* heran. Ob Ornithologe, das war erst die zweite Frage; an erster Stelle kamen andere Eigenschaften zur Geltung und so kam es, dass die in Wien geschaffene internationale Organisation, in mancher Beziehung, nicht die glücklichste genannt werden konnte. Präsident und Sekretär wohnten weit auseinander und die Komitee-Mitglieder waren auf dem Erdenrund verstreut. Von einer Beratung konnte also keine Rede sein und die Hauptleiter disponierten, jeder besonders, nach Gutdünken.

Ungarns Hauptstadt, Budapest, war als nächster Kongressort anerschen, im grossen

ban azonban csak egy tag képviselte hazánkat. A mikor azután közeledett a második kongresszus ideje, Magyarország részéről a tudományos rendezést át kellett valakire ruházni és irányadó körök véleménye az én személyemben összpontosult. A gazdasági rész intézése SZALAY IRIÉRE, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium osztálytanácsosára bízott. A nemzetközi bizottsággal való érintkezési annak titkára, dr. HAYEK (Bécs) közvetítette: csakhamar meggyőződünk azonban arról, hogy erről az oldalról sem tudományos, sem anyagi támogatásra nem számíthatunk.

Rövidesen határozva, a derék magyar bizottság által támogatva és bizva a magyar kormánynak tudományos kérdések iránt mindig tanúsított áldozatkészségében, megkezdtük a szervezést, gondoskodtunk külföldi szakértők előadásairól, szakosztályokat, kiállítást, mintamegfigyelést és tájékoztató referátumokból egész irodalmat teremtettünk. A legserényebb munkálkodás közben, mint a derült égből lecsapó villám, úgy ért bennünket a meyerlingi tragédia és már-már úgy tetszett, hogy a kongresszus nem fog összeülni. Mi azonban folytattuk a munkát, újra működésbe hoztuk a szervezetet és közvetlenül a kongresszus előtt tanácskozássra hívtuk össze a nemzetközi bizottságot. Főleg arról volt szó, hogy az állandó nemzetközi bizottság pénzügykezelésében rendet teremtsünk. A szigorúan bizalmas tanácskozás eredménye az lett, hogy a titkárságnak nem adható meg a felmentvény. Az eszmecsere olykor igen éles volt, de minden törekvés, mely oda irányult, hogy a pénzügykezelés a zárülésen csak enyhén tétessék szövé, megakadt FATIO, FINSCH, MIDDENDORFF, COLLETT és mások határozott magatartásán.

A határozat Damokles kardjaként lebegett a kongresszus fölött és most már első sorban arra kellett törekedni, hogy a jó hangulat biztosítva legyen. De hogyan és hol kell megragadni a különböző elemek kedélyét? A kongresszus megnyitásának előestéjén, mikor a

Komitee war aber Ungarn nur durch einen Fachmann vertreten. Als nun die Zeit es mit sich brachte, dass der zweite Kongress denn doch abgehalten werden musste, galt es das wissenschaftliche Arrangement seitens Ungarns jemand zu übertragen und man einigte sich an massgebender Stelle in meiner Person. Das Wirtschaftliche wurde dem damaligen Sektionsrat im Ministerium für Kultus und Unterricht, EMERICH VON SZALAY übergeben. Der Kontakt mit dem internationalen Komitee geschah im Wege des Sekretärs desselben, Dr. HAYEK (Wien), und kamen wir sehr bald zu der Überzeugung, dass von dieser Seite weder wissenschaftlich noch wirtschaftlich etwas zu erhoffen ist.

Kurz entschlossen, von einem tüchtigen ungarischen Komitee unterstützt und der in wissenschaftlichen Dingen nie versagenden Munifizenz der ungarischen Regierung sicher, nahmen wir die Organisation des Ganzen in die Hände, besorgten auch die Vorträge von ausländischen Auktoritäten, schufen Sektionen, eine Ausstellung, Musterbeobachtungen und eine ganze Literatur von orientierenden Referaten und sonstigen Arbeiten. Inmitten der eifrigsten Arbeit fuhr wie ein Blitz vom klaren Himmel, die erschütternde Tagödie von Meyerling hernieder und es hatte anfangs den Anschein, dass der Kongress nicht zustande kommen werde. Wir setzten aber die Arbeiten fort, brachten die Organisation wieder in Fluss und beriefen knapp vor dem Kongress 1891 das internationale Komitee zu einer Vorberatung zusammen. Es handelte sich hauptsächlich darum, Ordnung in der Gebahrung des permanenten internationalen Komitees zu schaffen. Die streng vertraulichen Beratungen führten zu dem Schluss, dass dem Sekretariat die Decharge nicht erteilt werden kann. Die Diskussion war zum Teil sehr scharf, aber alle Bemühungen, der Gebahrung in der Schluss-Sitzung ein Mäntelchen umzuhängen, scheiterten an der entschiedenen Haltung der FATIOS, FINSCHS, VON MIDDENDORFFS, COLLETT'S u. a.

Der Beschluss hing aber doch wie das Schwert des Damokles über dem Geiste des Kongresses und es handelte sich nun in erster Reihe darum, eine gute Stimmung zu sichern. Wie sollte man aber die verschiedenen Elemente fassen — wie und wo?

kongresszus tagjai már szép számmal voltak együtt, társasvacsorára gyűltünk össze a Hungária-szállóban, a mely elkülönített helyen tartatott s a hol a tagok tetszésszerinti asztaloknál foglaltak helyet: ezigánybanda is kéznél volt.

Felismerve a kedvező alkalmat, alkalmas pillanatban poharat ragadtam és toastomban nagyjából a következőket mondtam: „Olyan időben élünk, a melyben a társadalom, mélyen széttagolva, kölcsönös bizalmatlansággal van telítve, a melyben a világ nagyhatalmai hangoztatják a kölcsönös tiszteletet és legteljesebb békeszeretetet, de e közben a „si vis pacem, para bellum“ közmondás értelmében eszelekesznek, a mi azonban talán még sem legméltóbb kifejezése a kölcsönös bizalomnak. De van egy pont, van a gyűlölködő hajsza közepette egy oázis, a melyen a legkülönbözőbb nemzetek komoly férfiai találkoznak és a valódi békemunkára egyesülnek. Ez az oázis a tudomány, a békemunka pedig ennek művelése és az ebből fakadó haladás. Üdvözlöm a tudomány embereit, a kik Magyarországon találták meg a békeoazist, ide jöttek, hogy a tudomány szolgálatában az ornithologia terén legjobb tudásukat felajánlják, hogy ez által a legnagyobb békeszerzőnek: a felvilágosulásnak és humanitásnak hódoljanak. Üdvözlöm őket a magyar bizottság nevében, a magam nevében és sokszorosan félreismert hazám nevében!”

A toast nem tévesztette el hatását. Szólásra emelkedett egy szikár termetű, komoly, magas és nyílt homlokú, mély tekintetű férfiú.

WARTHAUSENI DR. BÁRÓ KÖNIG RICHARD volt, a nagy német oologus, minden szépnék és tanulságosnak gyűjtője és ápolója. Megvallotta, hogy vegyes érzelmekkel indult útnak, de most már mindennel tisztában van. Abban országban, a hol idegen bűvárokat úgy üdvözlönek, mint az az inént történt, ott nyitva áll az út az előrehaladásra és a hol etőhaladás van, ott otthonos a humanitás és a nemes-szívűség. Tudja, hogy Magyarország a mult

Knapp am Vorabende der Eröffnung des Kongresses, als schon eine sehr stattliche Anzahl Mitglieder beisammen war, wurde verabredet, das Abendessen im Hotel Hungaria zu nehmen, wo die Mitglieder zwar in einem abgesonderten Raum, aber je nach Neigung an verschiedenen Tischen Platz nahmen; auch Zigeunermusik war zur Hand.

Ich nahm die günstige Gelegenheit wahr, ergriff im geeigneten Momente das Glas, nahm eine freie Stellung ein und sprach einen Toast in beiläufig folgendem Sinne: „Wir leben in einer Zeit, wo die Gesellschaft, tief zerklüftet, von gegenseitigem Misstrauen erfüllt ist, wo die Gewaltigen der Welt voll sind von Betenerung der grossen gegenseitigen Hochachtung und der vollkommensten Friedensliebe, dabei aber nach dem lateinischen Spruche verfahren, der da lautet: „Si vis pacem, para bellum“, was für die Befestigung des gegenseitigen Vertrauens vielleicht doch nicht das geeignetste Verfahren ist. Und doch gibt es einen Punkt, eine Oase mitten im gehässigen Getriebe, wo sich ernste Männer der verschiedensten Nationen treffen und zur wahren Friedensarbeit vereinigen. Diese Oase ist die Wissenschaft, die Friedensarbeit ist ihre Pflege und der daraus hervorgehende Fortschritt. Ich begrüsse die Männer der Wissenschaft, die in Ungarn die Friedensoase erblickten, herbeikamen, um im Dienste der Wissenschaft auf dem Gebiete der Ornithologie ihr Bestes einzusetzen und dadurch dem wahren Friedensstifter: der Aufklärung und der Humanität zu huldigen. Ich begrüsse sie im Namen des ungarischen Komitees, im eigenen Namen, ja im Namen meines so vielfach verkannten Vaterlandes!“

Der Toast verfehlte nicht die Wirkung. Es erhob sich ein ragender, ernster Mann mit hoher, offener Stirn, tiefblickendem Forscherauge zur Erwiderung.

ES WAR FREIHERR DR. RICHARD KÖNIG VON UND ZU WARTHAUSEN, der grosse deutsche Oologe, Sammler und Pfleger alles Schönen und Lehrreichen. Er gestand es, dass er die Reise mit gemischten Gefühlen antrat, nun aber vollkommen im Klaren ist. In einem Lande, wo fremde Forscher so begrüsst werden, wie soeben hier, ist der Weg für den Fortschritt frei und offen, und wo Fortschritt ist, ist die Humanität und der Edelsinn zuhause. Er

ban saját testével védelmezte meg a Nyugat civilizációját a barbarizmus előnyomulásával szemben és nagy örömet okoz neki, hogy meggyőződhetett róla, hogy Magyarország nagy multjához méltóan maga is azon dolgozik, a mit régen vérével oltalmazott meg: az igazi haladáson! Éljen Magyarország! A zenekar zúgó tussot húzott.

Ezzel meg volt találva az alaphang, általánossá is vált és még a leghallgatagabb férfiak szava is megeredt. Megtörtént, hogy az öreg XANTUS JÁNOS, a „legkonokabb néma“ toastot mondott Angliára, a mire a kedélyes SHARPE B. R. válaszolt. Ez a hangulat uralkodott az egész kongresszuson át, sőt a kirándulások alkalmával tapasztalt meleg vendégszeretetet még fokozta is. Ez a kedvező hangulat biztosította a kongresszus harmonikus lefolyását és nem kevéssel járult ahhoz, hogy a mit az ornithologia terén nyújtottunk, osztatlan elismerést aratott.

A legfontosabb eredmény azonban az volt, hogy gróf CSÁKY ALBIN vallás- és közoktatásügyi miniszter ajánlatot tett az iránt, hogy az ornithologia művelése egy intézet szervezésével biztosíttassék. Az intézet létre is jött a Királyi Magyar Ornithologiai Központ képeben. Most már érthető, miért őrizzük meg a derék svábnak, tiszteleti tagunknak emlékét mindenkoron.

Nyugodjék békében!

H. O.

Dr. Parrot Károly,

tiszteleti tag, a müncheni Ornithologiai Egyesület megalapítója és vezetője.

Érzékeny veszteség érte az ornithológiát dr. PARROT KÁROLY halálával, a ki 1867 február 4-én született Castellben. Délfranciaországban és 1911 január 28-án hunyt el Münchenben súlyos operáció következtében. Alaposan képzett orvos, derék anatómus és biológus volt, a ki az ornithológiát magasabb szempontból tekintette és a kibén nyoma sem volt a fajgyártás dühének. Nem saját magát

wisse es, dass Ungarn in der Vergangenheit die Zivilisation des Westens oft mit seinem Leibe gegen das Vordringen des Barbarismus deckte, und es ist für ihn eine hohe Freude, nun zu erfahren, dass Ungarn seiner grossen Vergangenheit würdig, heute selbst wacker an dem mitarbeitet, was es früher mit seinem Blute beschützt hat: am wahren Fortschritt! Hoch Ungarn! Die Musik stimmte einen rauschenden Tusch an.

Damit war die Stimmung getroffen, sie wurde allgemein und selbst die grössten Schweiger liessen sich hören. Unser alter JOHANN v. XANTUS, der „verstockteste Schweiger“, brachte es bis zu einem Toast auf England und der gemütvollste Engländer R. B. SHARPE erwiderte. Diese Stimmung hielt den ganzen Kongress hindurch an und wurde durch die warme Gastfreundschaft während der Exkursionen noch gesteigert. Diese günstige Stimmung war es, die den harmonischen Verlauf des Kongresses sicherte und nicht zum geringen Teil dazu beitrug, dass unsere Leistungen auf dem Gebiete der Ornithologie ungeteilte Anerkennung ernteten.

Das weitaus wichtigste Resultat aber war, dass Kultus- und Unterrichtsminister GRAF ALBIN CSÁKY den Auftrag erteilte, die Pflege der Ornithologie in Form einer Institution zu sichern. Die Institution kam zustande, es ist die Königlich Ungarische Ornithologische Centrale. Man wird nun begreifen, warum wir dem edlen Schwaben, unserem Ehrenmitgliede, stets ein warmes Andenken bewahren werden.

Er ruhe sanft!

O. H.

Ehrenmitglied Dr. Karl Parrot,

Gründer und Leiter der ornithologischen Gesellschaft in München

Ein sehr empfindlicher Verlust für die Ornithologie ist der Tod DR. KARL PARROT'S, der am 4. Feber 1867 zu Castell in Unterfranken geboren, am 28. Jänner 1911 in München einer schweren Operation erlag. Ein gründlich gebildeter Arzt, tüchtiger Anatom und Biologe, betrachtete er die Ornithologie vom höheren Standpunkte und hatte nichts von der hastenden Speziesmacherei an sich. Er

tartotta szem előtt, hanem az ornithológiát; ezt akarta szolgálni.

Ez az irány ébresztette fel szervezőtehetségét és vezette a Bajor Ornithológiai Egyesület („Ornithologische Gesellschaft in Bayern“) megalapításához. De mielőtt a megoldáshoz látott, meglátogatott engem Budapesten egy HIRSCH nevű úrral, a kinek azóta nyoma veszett; tájékozódott Központunk keletkezése és állása felől, de kifejezést adott aggályainak: vajjon sikerülhetne e hasonló dolog Bajorországban? A pesszimizmus felé hajolva, a mi jele a benne akkor már rágódó bajnak — szakemberekről jobbára lemondólag nyilatkozott, abban a hiszemben, hogy velük nem vághat neki. Én az öreg GARIBALDIRÓL szóló anekdotával hangoltam kedvre. A mikor ugyanis egy angol meglátogatta az agg szabadsághóst Caprera szigeti magányában, azt mondotta a tábornoknak, hogy különösen azóta tiszteli, a mióta tudja: milyen alvezérekkel érte el történelmi tényeit — a mi célzás volt bizonyos üzleti vállalatokra. GARIBALDI így válaszolt: „Uram, enni kell; ha jó késem van, avval vágok; ha rossz a késem, hát ezzel vágok; ha pedig nincs késem, akkor az ujjaimmal és fogaimmal tépek, mert enni kell.“ Azután meg: ha mély hóban kell vezetni, a haladás a menet élén haladó férfiútól függ; az ő ereje és akarata teszi meg az első lépéseket — a többi követi és már könnyű a dolga. Gyenge testében erős akarrattal tette meg gárdája élén az első lépéseket a közöny mély havában és sikerült!

A Bajor Ornithológiai Egyesület gyászolva állotta körül alapítójának ravatalát.

Velem szemben PARROT nagyon kedves és ragaszkodó volt. A londoni III. nemzetközi ornithológiai kongresszus idején a Norfolk-szállóban tanyázó magyar gárdához csatlakozott. De a dolgot nem fogta könnyű oldaláról, a szakosztályok értekezletein a késő éjszaka óraiban is dolgozott; a berlini V. kongresszus idején kedélye nyomott volt, a mi azonban nem gátolta meg a munkában;

hielt nicht sich, sondern die Ornithologie vor Augen; dieser wollte er dienen.

Diese Richtung weckte sein Organisations-talent und führte zur Gründung der „Ornithologischen Gesellschaft in Bayern“. Bevor er aber an die Lösung herantrat, besuchte er mich in Budapest mit einem Herrn HIRSCH, den ich aber seitdem aus den Augen verloren habe, informierte sich über Entstehung und Stand unserer Centrale, äusserte aber sehr viele Skrupeln: ob etwas Ähnliches in Bayern wohl gelingen könnte? Zum Pessimismus neigend — wohl ein Symptom des schon damals in ihm nagenden Wurmes — schilderte er Männer vom Fach meist ab-sprechend und meinte, man könne es mit ihnen nicht wagen. Ich machte ihm mit der Anekdote vom alten GARIBALDI Mt. Als nämlich ein Engländer den alten Freiheitshelden in seiner Zurückgezogenheit auf Caprera besuchte, sagte er dem General, er verehere ihn besonders, seitdem er es wisse, mit welchen Untergeneralen er seine historischen Erfolge errungen hat — eine Anspielung auf gewisse geschäftliche Unternehmungen. GARIBALDI erwiderte: „Ja, Herr, essen muss man; habe ich ein gutes Messer, schneide ich damit; habe ich nur ein schlechtes, dann schneide ich mit diesem; habe ich keines, dann reisse ich mit den Fingern und Zähnen, denn essen muss man“. Und dann: bei der Führung in tiefem Schnee liegt das Vorwärtskommen am vordersten Mann; seine Kraft und sein starker Wille teuft die ersten Fusstapfen — die anderen folgen und haben es leicht — PARROT ging und machte die Organisation. Mit starkem Willen im siechen Körper teufte er an der Spitze seiner Kohorte die ersten Schritte im tiefen Schnee der Gleichgültigkeit und es ging!

Die „Ornithologische Gesellschaft in Bayern“ stand trauernd an der Bahre ihres Gründers.

Mir war PARROT sehr lieb und anhänglich. Zur Zeit des III. internationalen Kongresses in London, schloss er sich der ungarischen Kohorte an, die im Hotel Norfolk tafelte. Er nahm aber die Gelegenheit nicht von der leichten Seite und arbeitete bis in die Nacht an den Verhandlungen der Sektionen; beim V. Kongress in Berlin war seine Stimmung schon eine gedrückte, was ihn aber an der Arbeit nicht hinderte: sein Wille, zu leisten,

komolyan és erősen akart szolgálni. És értékesen is szolgált.

Dr. PARROT KÁROLY tudott érvényesülni, ezt bizonyítják az ornithologiai szaklapokban megjelent nekrológok sorozatai.

Kár a tudós, komoly, erős akaratú férfiúért; kár, hogy a férfikor delét elérve, korán kellett elhagynia az élet mezejét!

Nyugodjék békében!

H. O.

Kenesei Kenessey László, a Királyi Magyar Ornithologiai Központ rendes megfigyelője fiatalon, de nagy buzgalommal és odaadással az ügy iránt a fehérmegyei Pettenden elhunyt. Részt vett az 1899. évi serajevói összejevetelen; hű, buzgó és szorgalmas megfigyelője volt Intézetünknek. Főleg a dunai szigetek madárvilágának tanulmányozására és kedvenceink okszerű védelmére készült, de a sors megakasztotta munkájában. Béke poraira!

Rendes megfigyelőink sorából elvesztettük **Malesevits Emil** urat is. Derekasán szolgált.

H. O.

war ernst und stark. Und er leistete Wertvolles.

Dr. KARL PARROT kam zur Geltung, das beweisen sämtliche Nachrufe, die in den Schriften unseres Faches erschienen sind.

Schade um den wissenden, ernsten Mann mit dem starken Willen, dass er auf der Höhe des Mannesalters angelangt, sehr vorzeitig sein Leben lassen musste!

Er ruhe im Frieden!

O. II.

Ladislaus Kenessey von Kenesse, ordentlicher Observator der Königl. U. O. C. starb jung an Jahren, aber voll Eifer und Hingebung an das Fach, zu Pettend, im Komitate Fehér. Er nahm im Jahre 1899 an der Zusammenkunft in Sarajevo teil und wurde ein treuer, fleissiger und dienstfertiger Observator unserer Anstalt. Er rüstete sich, besonders die Ornithologie der Donauinseln zu erforschen und für den rationellen Schutz unserer Lieblinge einzurichten. Das Schicksal wollte es nicht zulassen. Friede seiner Asche!

Aus der Reihe unserer ordentlichen Observatoren schied noch Herr **Emil Malesevits** aus dem Leben. Er leistete Tüchtiges.

O. II.